

MOTIVAČNÍ A VZDĚLÁVACÍ PROGRAM E-CITIZEN

KOMPLEXNÍ INFORMACE PRO ZÁJEMCE O VYUŽITÍ

Program e-Citizen je netradičně postavený motivační vzdělávací program zaměřený na tzv. „**digitální začleňování**“, resp. na snižování „digitální propasti“. Program je součástí rodiny vzdělávacích a certifikačních programů mezinárodního konceptu digitálních znalostí a dovedností ECDL / ICDL (European / International Computer Driving Licence). Byl vyvinut v roce 2006 nadací ECDL Foundation ve spolupráci s Irskou informatickou společností a asociací Age Action Ireland.

Mezinárodní reference

Program e-Citizen je využíván v 25 zemích napříč celým světem. Mezi těmito zeměmi lze najít nejen země relativně zaostalé či exotické (Columbie, Barma, Srí Lanka), ale také země sociálně i digitálně rozvinuté (Finsko, Irsko, Izrael). V posledních letech začaly program e-Citizen využívat také arabské země (Katar, Spojené arabské emiráty). Mezi evropské země, které jsou v oblasti využívání programu pro digitální začleňování e-Citizen nejúspěšnější, patří Rusko, Polsko, Itálie, Litva a Velká Británie.

Výhody programu

Mezinárodní vzdělávací program e-Citizen:

- je motivačním vzdělávacím programem, který pomáhá odstranit nebo překonat strach z digitálních technologií;
- je jednoduše strukturovaný a všem přístupný a je koncipován jako naprostý základ práce s počítačem a internetem s cílem pomoci řešit běžné životní situace;
- je vhodný jako odrazový můstek pro další vzdělávání nebo rekvalifikace, a to nejen v oblasti digitálních technologií;
- umožňuje přizpůsobit výuku individuálním potřebám a schopnostem vzdělávaných osob;
- umožňuje získat základní dovednosti všem, kteří se chtějí začlenit do informační společnosti.

Cílové skupiny

e-Citizen je snadno zvládnutelný program určený pro osoby s minimálními nebo velmi omezenými digitálními znalostmi a dovednostmi. Cílovou skupinou jsou nejen občané bez zaměstnání, starší občané a osoby zdravotně postižené, ale především občané sociálně (digitálně) vyloučení, přesněji:

- Sociálně (digitálně) vyloučené osoby
- Osoby ohrožené digitálním vyloučením
- Dlouhodobě nezaměstnané osoby
- Osoby v důchodovém nebo předdůchodovém věku
- Osoby zejména s fyzickým zdravotním postižením
- Osoby bez přístupu k informačním a komunikačním technologiím
- Osoby s minimálními technickými schopnostmi
- Osoby obtížně vzdělávací v rámci standardního „postupného“ vzdělávacího systému
- Osoby, které nejsou ochotné věnovat čas postupnému vzdělávání
- Osoby s žádnou nebo nízkou motivací pro využívání digitálních technologií
- Osoby s nulovou představou o možnostech, bezpečnosti a účelnosti využívání digitálních technologií

Profil absolventa

Úspěšný absolvent vzdělávacího programu e-Citizen by měl být schopen:

- Používat počítač a internet pro řešení běžných životních situací
- Komunikovat prostřednictvím elektronické pošty
- Vyhledávat a prohlížet informace na internetu
- Vyplňovat webové formuláře a využívat jednoduché služby internetu
- Rozpoznávat důvěryhodnost zdrojů a informací
- Uvědomovat si rizika související s využíváním internetu

Vzdělávací obsah

Podobně jako u ostatních programů konceptu ECDL je vzdělávací obsah programu e-Citizen detailně definován strukturovaným mezinárodním Sylabem. Pro potřeby nebo možnosti některých specifických cílových skupin může být tento syllabus v rámci mezinárodně stanovených pravidel upraven. Originální verze syllabu e-Citizen je dostupná na stránkách nadace ECDL Foundation, lokalizovaná verze syllabu je umístěna na adrese <http://www.ecdl.cz/sylaby.php>. Pro potřeby specifických skupin občanů ČR se plánuje zjednodušení této verze.

Syllabus obsahuje dvě hlavní a jednu doplňkovou část. První část se zabývá především vyhledáváním a získáváním informací na internetu s důrazem na jeho bezpečné využívání. Druhá část je pak zaměřena na využívání běžných služeb internetu pro řešení konkrétních životních situací a problémů. V doplňkové části jsou shrnuty nezbytné praktické dovednosti, které jsou předpokladem pro zvládnutí obou hlavních částí. Mezi tyto dovednosti patří například schopnost vytvářet a upravovat jednoduchý text, komunikovat elektronickou poštou nebo vyplňovat webové formuláře. Veškeré aktivity obou hlavních částí vzdělávacího obsahu jsou realizovány v následujících oblastech:

- Vzdělávání
- Trh práce
- Zprávy a informace
- Veřejná správa
- Nakupování a služby
- Zdraví
- Cestování
- Zájmy a záliby

Proces vzdělávání

Základní charakteristickou vlastností programu e-Citizen je postup, jakým vzdělávané osoby získávají potřebné znalosti a dovednosti. Na rozdíl od klasického systému vzdělávání, kdy se vzdělávaná osoba nejprve učí všem úkonům nezbytným pro obsluhu počítače následovaným výkladem operačního systému, popisem aplikací či vysvětlováním, co je to internet, staví program e-Citizen účastníky kurzu prakticky ihned před konkrétní úkol, který má být vyřešen s využitím počítače a internetu, například: „Budeme hledat nabídky zaměstnání na portálu www.jobs.cz“. Účastníci vzdělávacího procesu jsou od začátku kurzu konfrontováni s potřebou, smyslem i nezbytnými dovednostmi pro řešení dané situace. Tento postup účastníky motivuje, neboť velice brzy vidí konkrétní výsledky své vlastní práce. Prioritou není z pohledu účastníků naučit se obsluhovat myš nebo klávesnici, ale vyřešit konkrétní modelovou životní situaci. Nezbytné operační dovednosti a potřebné znalosti jsou tak účastníky získávány téměř mimovolně.

V průběhu vzdělávání se využívají zcela konkrétní webové stránky nebo aplikace, které jsou v dané zemi nejběžnější. Pokud to není do všech důsledků možné, například není možné dokončit nákup zboží v internetovém obchodě úhradou s použitím platební karty, využívají se předem připravené simulované webové stránky.

V průběhu vzdělávacího procesu je kladen důraz především na sociálně citlivý přístup, přizpůsobení se možnostem vzdělávaných osob a na zcela praktická a reálně využitelná témata. Vzdělávání může zajišťovat více lektorů současně.

Časová dotace

Doporučená časová dotace na vzdělávání v rámci programu e-Citizen je 30 až 50 hodin, a to v závislosti na počátečních dovednostech a schopnostech konkrétní cílové skupiny. Nižší časová dotace je vhodná pro osoby s nenulovými počátečními znalostmi a dovednostmi, které občas počítač a internet používají a mají tedy alespoň základní představu o možnostech jejich využití. Vyšší časová dotace je nezbytná zejména pro osoby, které nemají žádný přístup k počítačům a internetu a také pro osoby, které mají věkovou či zdravotní omezení, která brání obvyklému tempu vzdělávání.

Jednotlivé kurzy využívající program e-Citizen by neměly přesahovat 10 účastníků, optimální a doporučený je počet 5-6 účastníků na kurz a jednoho lektora.

Závěrečná zkouška

Měřitelnost výsledků vzdělávacího programu e-Citizen je zajišťována závěrečným ověřením získaných znalostí a dovedností – jednoduchou asistovanou zkouškou e-Citizen. Tato závěrečná zkouška spočívá v úkolu vyřešit jednu vybranou životní situaci, například vyhledat požadované zboží na vybraném internetovém obchodě, toto zboží zakoupit a zaplatit, anebo zjistit informace o dostupné sociální podpoře, stáhnout dokument s podmínkami podpory a vyplnit příslušný webový formulář s žádostí o finanční příspěvek. V průběhu zkoušky je kladen důraz na sociálně citlivý přístup a omezení případného stresu, přítomný akreditovaný tester má široké pravomoci a do značné míry může konkrétnímu jedinci pomáhat, zejména co se týká technických aspektů. Formálním výstupem úspěšně složené zkoušky je mezinárodně uznávaný certifikát e-Citizen.

Garance kvality

Česká společnost pro kybernetiku a informatiku (ČSKI) je garantem kvality nejen vzdělávacích a certifikačních programů mezinárodního konceptu ECDL, které jsou v ČR používány, ale také vzdělávacích organizací a lektorů, resp. testerů. Zatímco u klasických programů ECDL Core a ECDL Advanced není způsob ani postup výuky nikterak předepsán a tuto výuku mohou tedy provádět v zásadě libovolní běžní lektori (pokud si zadavatel nevymíní jinak), tak v případě programu e-Citizen mohou výuku provádět pouze lektori pro tento program připravení a akreditovaní podle mezinárodních pravidel. V rámci odborné přípravy jsou lektori i testeři programu e-Citizen školeni také v oblasti zvláštního přístupu ke vzdělávání dospělých a specifických cílových skupin.

Vzdělávací proces musí probíhat v předem schválených, akreditovaných učebnách, které jsou potřebným způsobem vybaveny. Kontrolováno a schvalováno je i vlastní technické a programové vybavení, které může být při vzdělávání i závěrečné zkoušce používáno.

Proces a technologie vlastní závěrečné zkoušky jsou velice podobné standardním zkouškám programů ECDL. Zkouška má vymezený čas a limit úspěšnosti, jednotlivé logické celky i dílčí kroky jsou bodovány a vzdělávací organizace, resp. zadavatel, může získat úplnou zpětnou vazbu o schopnostech a dovednostech cílové skupiny, konkrétního kurzu nebo jedince. Průběh i způsob hodnocení zkoušky e-Citizen je náhodně kontrolován inspekcí ČSKI. Lektorům nebo testerům, resp. vzdělávacím organizacím, které nevyhovují kvalitativním nebo procesním požadavkům programu e-Citizen, je možné akreditaci odebrat.

Odkazy

- Základní informace o programu e-Citizen ... http://www.ecdl.cz/programy_ecdl.php a <http://www.ecdl.cz/sylaby.php>
- Informace o programu v angličtině ... <http://www.ecdl.org/programmes/index.jsp?p=2227&n=114>
- Seznam aktuálně akreditovaných vzdělávacích organizací programu e-Citizen pro ČR ... http://www.ecdl.cz/strediska_zaclenovani.php.
- Seznam aktuálně akreditovaných lektorů / testerů programu e-Citizen pro ČR ... http://www.ecdl.cz/testeri_zaclenovani.php.

Další informace

Pracovní skupina ECDL-CZ při ČSKI, Ing. Jiří Chábera, www.ecdl.cz, info@ecdl.cz, 224 904 242, 723 918 261

Přílohy

1. Propagační letáček e-Citizen
2. Odborné stanovisko k programu e-Citizen